

Beograd

Datum	Septembar 2008.
Strana	77
Rubrika	Izložbe
Naslov teksta	Pančevo republika!
Autor teksta	Snežana Stamenković

YC AKTUELNO >>>

PANČEVO 13, SEPTEMBAR - 20. OKTOBAR, BIJENALE UMETNOSTI

PANČEVO REPUBLIKA!

ILI MALO DRUGAČIJE NEGO U PEKINGU

Koncertom Beogradske filharmonije u okrugu fabrike HIP „Petrohemija“ u 20.00, koji će prenositi RTS, 13. septembra u 17.00 u Pančevu počinje 13. Bijenale umetnosti, čiji je ovogodišnji slogan „Čist izraz“. Trajaće do 20. oktobra! Najpre Bijenale, pa Trijenale skulpture i na kraju Bijenale umetnosti — jeste pančevačka manifestacija utemeljena na tradiciji dužoj od dve decenije. Započet 1981. godine kao Bijenale jugoslovenske skulpture, sa idejom da bude izložba koja će predstavljati presek stanja jugoslovenske skulpture, Pančevački bijenale umetnosti je, usled stresnih političkih, ekonomskih i teritorijalnih promena, bio prinuđen da neprestano transformiše svoju koncepciju da bi opstao. Reč je o najvećoj izložbi u nekadašnjoj Jugoslaviji osamdesetih, na kojoj su predstavljena najbolja ostvarenja i radovi koji su označavali iskorak na planu plastike.

ISTORIJAT

Loši ekonomski uslovi i smanjenje kulturnog prostora, kao posledica ratova, prinudili su organizatore na

to da manifestacija devedesetih postane trijenalnog karaktera, da bi 2000. godine, na inicijativu Svetlane Mladenov, istoričara umetnosti i direktora Centra za kulturu Pančevo, ponovo postala bijenalna. Promenjen je i koncept, koji sada obuhvata i ostale umetničke izraze i međunarodnu umetničku scenu. Takav koncept omogućio je realizaciju nekoliko značajnih izložbi, koje su ovdajšnji publici omogućile susret sa značajnim ličnostima svetske umetničke scene. Na neobičnim i inspirativnim prostorima Pančeva, poput starog napuštenog bioskopa „Apolo“, nekada najuglednijeg foto-studija Pančeva, Crvenog magazina, Letnjeg bioskopa ili Istorijskog arhiva, mogli smo da vidimo francuskog umetnika Daniela Burena, ubrzo pošto je u Boburu predstavio svoj čuveni rad „Nepostojeći muzej“. Britanski umetnik, kustos, producent i reditelj, sada internacionalna art zvezda, Jeremy Deller je 2004. godine, u okviru izložbe „Vrednosti“, predstavio svoj rad „Memory Bucket“, za koji je potom dobio Turnerovu nagradu. Bilo je i neobičnih dešavanja i umetničkih reagovanja, poput

rada britanske umetnice Gillian Cooper. Iako je, prema sopstvenim rečima, proputovala pola sveta, tek je u Pančevu saznala da postoji radnja koja se bavi presvlačenjem dugmađi. Ta činjenica, poput pravog otkrovenja, bila je ugrađena u rad „Promena haljine“. S druge strane, Denisu Gaillardu, nekadašnjem direktoru Francuskog kulturnog centra u Beogradu, bilo je interesantno da dâ ideju da se konferencija za novinare održi u vagonu „Beovoza“ na relaciji Beograd—Pančevo, što je i učinjeno.

Jedan od interesantnih podataka iz istorije Bijenala govori da je na prvoy izložbi 1981. učestvovalo stotinak umetnika iz cele Jugoslavije, i da su samo prevoz skulptura do Pančeva i troškovi njihovog vraćanja koštali više od jedne cele izložbene sezone. Sredstva za održavanje Bijenala dugo je omogućavala nekada moćna, a sada trovačka industrija Pančeva! Paradoksalno je da ta industrija i dalje ugrađuje svoje postojanje u rad Bijenala, ali na sasvim drugačiji način. Naime, prošli Bijenale nazvan je „Obrana prirode“ kao svojevrsan omaž Josephu Beuysu i njegovim velikim ekološko-političko-umetničkim akcijama. Takva koncepcija izložbe bila je upravo reakcija na aktuelni problem Pančeva — zagađenje.

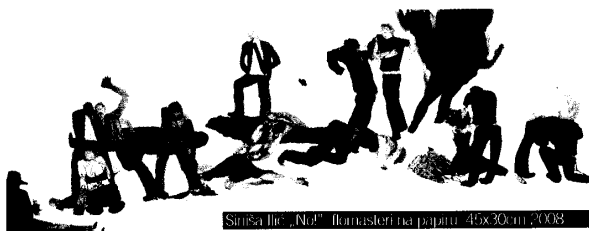
ČIST IZRAZ

Ovogodišnji slogan „Čist izraz“ upućuje na to da će ovaj biti logičan nastavak ideje prošlog Bijenala, a to je skretanje pažnje na činjenicu da Pančevo na svetskoj listi najzagađenijih gradova zauzima jedno od vodećih mesta. Ta ideja biće tretirana u tri umetničke celine — vizuelnoj, pozorišnoj i filmskoj. Četvoro mladih reditelja iz Evrope koje je u Pančevo pozvao selektor programa Stefan Arsenijević, kreiraće filmski program. U pozorišnom segmentu biće predstavljena Sonja Vukićević — u teorijskom i umetničkom preseku, ali i predstavom „Cirkus Istorija“. Vizuelni segment biće i ove godine okosnica Bijenala i teći će pod sloganom „Pančevo Republika!“. Po koncepciji i u selekciji Jelene Radić i Ane Vilenice, Pančevo Republika jeste vremenska teritorija sa fluidnim granicama „koje se ne poklapaju dosledno sa granicama grada čije ime preuzima i nastaje kao odgovor na lokalnu i globalnu ekološku krizu, izazvanu zagađenjem životne sredine, mentalnim zagađenjem

i zagađenjem društvenih odnosa. Njena nezavisnost biće proglašena 13. septembra isticanjem državnih obeležja i javnim izvođenjem himne.“ Tretirajući umetnost kao „događaj u poretku kulturalnih činilaca“, selektorke su izabrale dela koja nikako ne možemo svrstati u neutralna i čije autore ne možemo nazvati nezainteresovanima. Obuhvaćeno je pedesetak umetnika iz 16 zemalja čiji će radovi biti realizovani u formi performansa, akcija, crteža, video radova, publikacija i intermedijskih instalacija na nekoliko lokacija u gradu. Selda Ašal, muzikolog i umetnica koja je izlagala na izložbi Desetog istanbulskeg bijenala, predstaviće audio-video instalaciju „Dome, slatki dome“. Među umetnicima koji će predstaviti svoje radove u Pančevu biće i francuska grupa „Art-Act“, koju su 2004. godine oformili Sandra i Gaspard Bebie-Valerian, koja koristi umetnost za „izumevanje svakodnevnog“, zatim grupa Meta Haven iz Amsterdama, „Societe realiste“ iz Pariza, kolektiv Chto delat? iz Moskve, Alexandra Croitoru & Stefan Tiron iz Bukurešta, Hito Steyerl iz Minhena, Janez Janša iz Ljubljane. Od domaćih umetnika, publika će imati priliku da vidi radove Bojana Đorđeva, Siniše Ilića, Nikoleta Marković, Darinke Pop-Mitić, Nataše Teofilović, Marine Marković, Milene Maksimović i drugih.

Snežana Stamenković

Siniša Ilić, „No!“ (Instalacija na papiru, 45x30cm, 2008)